

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1992

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
196

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2105

*Κύρωση Πρόσθετου Πρωτοκόλλου II στις Συμβάσεις της Γενεύης της
12ης Αυγούστου 1949.*

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο Νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος το Πρόσθετο Πρωτόκολλο II στις Συμβάσεις της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949, που υπογράφηκε στη Γενεύη στις 8 Ιουνίου 1977, του οποίου το κείμενο σε πρωτότυπο στην αγγλική γλώσσα και σε μετάφραση στην ελληνική έχει ως εξής:

PROTOCOL II

PROTOCOL ADDITIONAL TO THE GENEVA CONVENTIONS OF 12 AUGUST 1949, AND RELATING TO THE PROTECTION OF VICTIMS OF NON-INTERNATIONAL ARMED CONFLICTS (PROTOCOL II)

PREAMBLE

The High Contracting Parties,

Recalling that the humanitarian principles enshrined in Article 3 common to the Geneva Conventions of 12 August 1949, constitute the foundation of respect for the human person in cases of armed conflict not of an international character,

Recalling furthermore that international instruments relating to human rights offer a basic protection to the human person,

Emphasizing the need to ensure a better protection for the victims of those armed conflicts,

Recalling that, in cases not covered by the law in force, the human person remains under the protection of the principles of humanity and the dictates of the public conscience,

Have agreed on the following:

PART I

SCOPE OF THIS PROTOCOL

Article I — Material field of application

1. This Protocol, which develops and supplements Article 3 common to the Geneva Conventions of 12 August 1949 without modifying its existing conditions of application, shall apply to all armed conflicts which are not covered by Article 1 of the Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I) and which take place in the territory of a High Contracting Party between its armed forces and dissident armed forces or other organized armed groups which, under responsible command, exercise such control over a part of its territory as to enable them to carry out sustained and concerted military operations and to implement this Protocol.
2. This Protocol shall not apply to situations of internal disturbances and tensions, such as riots, isolated and sporadic acts of violence and other acts of a similar nature, as not being armed conflicts.

Article 2 — Personal field of application

1. This Protocol shall be applied without any adverse distinction founded on race, colour, sex, language, religion or belief, political or other opinion, national or social origin, wealth, birth or other status, or on any other similar criteria (hereinafter referred to as "adverse distinction") to all persons affected by an armed conflict as defined in Article 1.
2. At the end of the armed conflict, all the persons who have been deprived of their liberty or whose liberty has been restricted for reasons related to such conflict, as well as those deprived of their liberty or whose liberty is restricted after the conflict for the same reasons, shall enjoy the protection of Articles 5 and 6 until the end of such deprivation or restriction of liberty.

Article 3 — Non-intervention

1. Nothing in this Protocol shall be invoked for the purpose of affecting the sovereignty of a State or the responsibility of the government, by all legitimate means, to maintain or re-establish law and order in the State or to defend the national unity and territorial integrity of the State.
2. Nothing in this Protocol shall be invoked as a justification for intervening, directly or indirectly, for any reason whatever, in the armed conflict or in the internal or external affairs of the High Contracting Party in the territory of which that conflict occurs.

PART II**HUMANE TREATMENT***Article 4 — Fundamental guarantees*

1. All persons who do not take a direct part or who have ceased to take part in hostilities, whether or not their liberty has been restricted, are entitled to respect for their person, honour and convictions and religious practices. They shall in all circumstances be treated humanely, without any adverse distinction. It is prohibited to order that there shall be no survivors.
2. Without prejudice to the generality of the foregoing, the following acts against the persons referred to in paragraph 1 are and shall remain prohibited at any time and in any place whatsoever:
  - (a) violence to the life, health and physical or mental well-being of persons, in particular murder as well as cruel treatment such as torture, mutilation or any form of corporal punishment;
  - (b) collective punishments;
  - (c) taking of hostages;
  - (d) acts of terrorism;

- (e) outrages upon personal dignity, in particular humiliating and degrading treatment, rape, enforced prostitution and any form of indecent assault;
  - (f) slavery and the slave trade in all their forms;
  - (g) pillage;
  - (h) threats to commit any of the foregoing acts.
3. Children shall be provided with the care and aid they require, and in particular:
- (a) they shall receive an education, including religious and moral education, in keeping with the wishes of their parents, or in the absence of parents, of those responsible for their care;
  - (b) all appropriate steps shall be taken to facilitate the reunion of families temporarily separated;
  - (c) children who have not attained the age of fifteen years shall neither be recruited in the armed forces or groups nor allowed to take part in hostilities;
  - (d) the special protection provided by this Article to children who have not attained the age of fifteen years shall remain applicable to them if they take a direct part in hostilities despite the provisions of sub-paragraph (c) and are captured;
  - (e) measures shall be taken, if necessary, and whenever possible with the consent of their parents or persons who by law or custom are primarily responsible for their care, to remove children temporarily from the area in which hostilities are taking place to a safer area within the country and ensure that they are accompanied by persons responsible for their safety and well-being.

Article 5 — Persons whose liberty has been restricted

1. In addition to the provisions of Article 4, the following provisions shall be respected as a minimum with regard to persons deprived of their liberty for reasons related to the armed conflict, whether they are interned or detained:
- (a) the wounded and the sick shall be treated in accordance with Article 7;

- (b) the persons referred to in this paragraph shall, to the same extent as the local civilian population, be provided with food and drinking water and be afforded safeguards as regards health and hygiene and protection against the rigours of the climate and the dangers of the armed conflict;
  - (c) they shall be allowed to receive individual or collective relief;
  - (d) they shall be allowed to practise their religion and, if requested and appropriate, to receive spiritual assistance from persons, such as chaplains, performing religious functions;
  - (e) they shall, if made to work, have the benefit of working conditions and safeguards similar to those enjoyed by the local civilian population.
2. Those who are responsible for the internment or detention of the persons referred to in paragraph 1 shall also, within the limits of their capabilities, respect the following provisions relating to such persons:
- (a) except when men and women of a family are accommodated together, women shall be held in quarters separated from those of men and shall be under the immediate supervision of women;
  - (b) they shall be allowed to send and receive letters and cards, the number of which may be limited by competent authority if it deems necessary;
  - (c) places of internment and detention shall not be located close to the combat zone. The persons referred to in paragraph 1 shall be evacuated when the places where they are interned or detained become particularly exposed to danger arising out of the armed conflict, if their evacuation can be carried out under adequate conditions of safety;
  - (d) they shall have the benefit of medical examinations;
  - (e) their physical or mental health and integrity shall not be endangered by any unjustified act or omission. Accordingly, it is prohibited to subject the persons described in this Article to any medical procedure which is not indicated by the state of health of the person concerned, and which is not consistent with the generally accepted medical standards applied to free persons under similar medical circumstances.

3. Persons who are not covered by paragraph 1 but whose liberty has been restricted in any way whatsoever for reasons related to the armed conflict shall be treated humanely in accordance with Article 4 and with paragraphs 1 (a), (c) and (d), and 2 (b) of this Article.
4. If it is decided to release persons deprived of their liberty necessary measures to ensure their safety shall be taken by those so deciding.

Article 6 — Penal prosecutions

1. This Article applies to the prosecution and punishment of criminal offences related to the armed conflict.
2. No sentence shall be passed and no penalty shall be executed on a person found guilty of an offence except pursuant to a conviction pronounced by a court offering the essential guarantees of independence and impartiality. In particular:
  - (a) the procedure shall provide for an accused to be informed without delay of the particulars of the offence alleged against him and shall afford the accused before and during his trial all necessary rights and means of defence;
  - (b) no one shall be convicted of an offence except on the basis of individual penal responsibility;
  - (c) no one shall be held guilty of any criminal offence on account of any act or omission which did not constitute a criminal offence, under the law, at the time when it was committed; nor shall a heavier penalty be imposed than that which was applicable at the time when the criminal offence was committed; if, after the commission of the offence, provision is made by law for the imposition of a lighter penalty, the offender shall benefit thereby;
  - (d) anyone charged with an offence is presumed innocent until proved guilty according to law;
  - (e) anyone charged with an offence shall have the right to be tried in his presence;
  - (f) no one shall be compelled to testify against himself or to confess guilt.

3. A convicted person shall be advised on conviction of his judicial and other remedies and of the time-limits within which they may be exercised.
4. The death penalty shall not be pronounced on persons who were under the age of eighteen years at the time of the offence and shall not be carried out on pregnant women or mothers of young children.
5. At the end of hostilities, the authorities in power shall endeavour to grant the broadest possible amnesty to persons who have participated in the armed conflict, or those deprived of their liberty for reasons related to the armed conflict, whether they are interned or detained.

PART III

WOUNDED, SICK AND SHIPWRECKED

Article 7 — Protection and care

1. All the wounded, sick and shipwrecked, whether or not they have taken part in the armed conflict, shall be respected and protected.
2. In all circumstances they shall be treated humanely and shall receive, to the fullest extent practicable and with the least possible delay, the medical care and attention required by their condition. There shall be no distinction among them founded on any grounds other than medical ones.

Article 8 — Search

Whenever circumstances permit, and particularly after an engagement, all possible measure shall be taken, without delay, to search for and collect the wounded, sick and shipwrecked, to protect them against pillage and ill-treatment, to ensure their adequate care, and to search for the dead, prevent their being despoiled, and decently dispose of them.

Article 9 — Protection of medical and religious personnel

1. Medical and religious personnel shall be respected and protected and shall be granted all available help for the performance of their duties. They shall not be compelled to carry out tasks which are not compatible with their humanitarian mission.
2. In the performance of their duties medical personnel may not be required to give priority to any person except on medical grounds.

Article 10 — General protection of medical duties

1. Under no circumstances shall any person be punished for having carried out medical activities compatible with medical ethics, regardless of the person benefiting therefrom.
2. Persons engaged in medical activities shall neither be compelled to perform acts or to carry out work contrary to, nor be compelled to refrain from acts required by, the rules of medical ethics or other rules designed for the benefit of the wounded and sick, or this Protocol.
3. The professional obligations of persons engaged in medical activities regarding information which they may acquire concerning the wounded and sick under their care shall, subject to national law, be respected.
4. Subject to national law, no person engaged in medical activities may be penalized in anyway for refusing or failing to give information concerning the wounded and sick who are, or who have been, under his care.

Article 11 — Protection of medical units and transports

1. Medical units and transports shall be respected and protected at all times and shall not be the object of attack.
2. The protection to which medical units and transports are entitled shall not cease unless they are used to commit hostile acts, outside their humanitarian function. Protection may, however, cease only after a warning has been given setting, whenever appropriate, a reasonable time-limit, and after such warning has remained unheeded.

Article 12 — The distinctive emblem

Under the direction of the competent authority concerned, the distinctive emblem of the red cross, red crescent or red lion and sun on a white ground shall be displayed by medical and religious personnel and medical units, and on medical transports. It shall be respected in all circumstances. It shall not be used improperly.

PART IV

CIVILIAN POPULATION

Article 13 — Protection of the civilian population

1. The civilian population and individual civilians shall enjoy general protection against the dangers arising from military operations. To give effect to this protection, the following rules shall be observed in all circumstances.
2. The civilian population as such, as well as individual civilians, shall not be the object of attack. Acts or threats of violence the primary purpose of which is to spread terror among the civilian population are prohibited.
3. Civilians shall enjoy the protection afforded by this Part, unless and for such time as they take a direct part in hostilities.

Article 14 — Protection of objects indispensable to the survival of the civilian population

Starvation of civilians as a method of combat is prohibited. It is therefore prohibited to attack, destroy, remove or render useless, for that purpose, objects indispensable to the survival of the civilian population, such as foodstuffs, agricultural areas for the production of foodstuffs, crops, livestock, drinking water installations and supplies and irrigation works.

Article 15 — Protection of works and installations containing dangerous forces

Works or installations containing dangerous forces, namely dams, dykes and nuclear electrical generating stations, shall not

be made the object of attack, even where these objects are military objectives, if such attack may cause the release of dangerous forces and consequent severe losses among the civilian population.

Article 16 — Protection of cultural objects and of places of worship

Without prejudice to the provisions of the Hague Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict of 14 May 1954, it is prohibited to commit any acts of hostility directed against historic monuments, works of art or places of worship which constitute the cultural or spiritual heritage of peoples, and to use them in support of the military effort.

Article 17 — Prohibition of forced movement of civilians

1. The displacement of the civilian population shall not be ordered for reasons related to the conflict unless the security of the civilians involved or imperative military reasons so demand. Should such displacements have to be carried out, all possible measures shall be taken in order that the civilian population may be received under satisfactory conditions of shelter, hygiene, health, safety and nutrition.
2. Civilians shall not be compelled to leave their own territory for reasons connected with the conflict.

Article 18 — Relief societies and relief actions

1. Relief societies located in the territory of the High Contracting Party, such as Red Cross (Red Crescent, Red Lion and Sun) organizations, may offer their services for the performance of their traditional functions in relation to the victims of the armed conflict. The civilian population may, even on its own initiative, offer to collect and care for the wounded, sick and shipwrecked.
2. If the civilian population is suffering undue hardship owing to a lack of the supplies essential for its survival, such as food-stuffs and medical supplies, relief actions for the civilian population which are of an exclusively humanitarian and impartial nature and which are conducted without any adverse distinction shall be undertaken subject to the consent of the High Contracting Party concerned.

PART V

FINAL PROVISIONS

Article 19 — Dissemination

This Protocol shall be disseminated as widely as possible.

Article 20 — Signature

This Protocol shall be open for signature by the Parties to the Conventions six months after the signing of the Final Act and will remain open for a period of twelve months.

Article 21 — Ratification

This Protocol shall be ratified as soon as possible. The instruments of ratification shall be deposited with the Swiss Federal Council, depositary of the Conventions.

Article 22 — Accession

This Protocol shall be open for accession by any Party to the Conventions which has not signed it. The instruments of accession shall be deposited with the depositary.

Article 23 — Entry into force

1. This Protocol shall enter into force six months after two instruments of ratification or accession have been deposited.
2. For each Party to the Conventions thereafter ratifying or acceding to this Protocol, it shall enter into force six months after the deposit by such Party of its instrument of ratification or accession.

Article 24 — Amendment

1. Any High Contracting Party may propose amendments to this Protocol. The text of any proposed amendment shall be communicated to the depositary which shall decide, after consultation with all the High Contracting Parties and the International

Committee of the Red Cross, whether a conference should be convened to consider the proposed amendment

2. The depositary shall invite to that conference all the High Contracting Parties as well as the Parties to the Conventions, whether or not they are signatories of this Protocol.

Article 25 — Denunciation

1. In case a High Contracting Party should denounce this Protocol the denunciation shall only take effect six months after receipt of the instrument of denunciation. If, however, on the expiry of six months, the denouncing Party is engaged in the situation referred to in Article 1, the denunciation shall not take effect before the end of the armed conflict. Persons who have been deprived of liberty, or whose liberty has been restricted, for reasons related to the conflict shall nevertheless continue to benefit from the provisions of this Protocol until their final release.
2. The denunciation shall be notified in writing to the depositary, which shall transmit it to all the High Contracting Parties.

Article 26 — Notifications

The depositary shall inform the High Contracting Parties as well as the Parties to the Conventions, whether or not they are signatories of this Protocol, of:

- (a) signatures affixed to this Protocol and the deposit of instruments of ratification and accession under Articles 21 and 22;
- (b) the date of entry into force of this Protocol under Article 23; and
- (c) communications and declarations received under Article 24.

Article 27 — Registration

1. After its entry into force, this Protocol shall be transmitted by the depositary to the Secretariat of the United Nations for registration and publication, in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

2. The depositary shall also inform the Secretariat of the United Nations of all ratifications and accessions received by it with respect to this Protocol.

Article 28 — Authentic texts

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic shall be deposited with the depositary, which shall transmit certified true copies thereof to all the Parties to the Conventions.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΓΕΝΕΥΗΣ ΤΗΣ 12ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1949 ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΜΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΣΥΡΡΑΞΕΩΝ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Τα υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη,
Έχοντας υπόψη ότι οι ανθρωπιστικές αρχές που διαλαμβάνονται στο άρθρο 3, κοινό στις Συμφωνίες της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949, συνιστούν το θεμέλιο σεβασμού του ατόμου σε περιπτώσεις ενόπλων συρράξεων μη διεθνούς χαρακτήρα,

Λαμβάνοντας περαιτέρω υπόψη ότι τα διεθνή όργανα που αναφέρονται στα ανθρώπινα δικαιώματα προσφέρουν βασική προστασία στο άτομο,

Τονίζοντας την ανάγκη διασφάλισης καλύτερης προστασίας για τα θύματα αυτών των ενόπλων συρράξεων,

Λαμβάνοντας υπόψη ότι, σε περιπτώσεις οι οποίες δεν καλύπτονται από την ισχύουσα νομοθεσία, το άτομο παραμένει κάτω από την προστασία των αρχών του ανθρωπισμού και των επιταγών της κοινής συνείδησης,

Συμφώνησαν τα ακόλουθα:

ΜΕΡΟΣ I

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ

Άρθρο 1

Υλικό πεδίο εφαρμογής

1. Το παρόν Πρωτόκολλο, το οποίο διευρύνει και συμπληρώνει το άρθρο 3, κοινό στις Συμφωνίες της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949, χωρίς να τροποποιεί τους υφιστάμενους όρους εφαρμογής του, θα εφαρμόζεται σε όλες τις ένοπλες συρράξεις, οι οποίες δεν καλύπτονται από το άρθρο 1 του Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου των Συμφωνιών της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949 για την προστασία των θυμάτων των Διεθνών Ενόπλων Συρράξεων (Πρωτόκολλο 1) και οι οποίες λαμβάνουν χώρα στο έδαφος υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους μεταξύ των ενόπλων δυνάμεών του και αντιπάλων ενόπλων δυνάμεων ή άλλων οργανωμένων ενόπλων ομάδων που, κάτω από υπεύθυνη διοίκηση, ασκούν τέτοιας μορφής έλεγχο σε τμήμα του εδάφους του παραπάνω Μέρους, που να τους δίνει τη δυνατότητα διενέργειας συνεχών και συνδυασμένων στρατιωτικών επιχειρήσεων και εφαρμογής του παρόντος Πρωτοκόλλου.

2. Το παρόν Πρωτόκολλο δεν θα εφαρμόζεται σε καταστάσεις εσωτερικών αναταραχών και εντάσεων, όπως τα-

ραχών, μεμονωμένων και σποραδικών πράξεων βίας και άλλων πράξεων παρομοίας φύσεως, μη θεωρουμένων ως ενόπλων συρράξεων.

Άρθρο 2

Προσωπικό πεδίο εφαρμογής

1. Το παρόν Πρωτόκολλο θα εφαρμόζεται χωρίς καμία απολύτως διάκριση ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τη θρησκεία ή τις δοξασίες, τις πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική προέλευση, την περιουσία, την καταγωγή ή άλλη κατάσταση, ή και ως προς οποιαδήποτε άλλα κριτήρια (εφεξής αποκαλούμενα ως "διακρίσεις") αναφορικά με όλα τα άτομα που αποτελούν θύματα ενόπλου συρράξεως όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 1.

2. Με τη λήξη της ένοπλης σύρραξης, όλα τα άτομα που στερήθηκαν της ελευθερίας τους ή των οποίων η ελευθερία υπέστη περιορισμό για λόγους συνυφασμένους με την παραπάνω σύρραξη, καθώς και εκείνα που στερήθηκαν της ελευθερίας τους ή των οποίων η ελευθερία υπέστη περιορισμό μετά τη σύρραξη για τους ίδιους λόγους, θα απολαμβάνουν της προστασίας των άρθρων 5 και 6 μέχρι το τέλος της παραπάνω στέρησης ή του περιορισμού της ελευθερίας.

Άρθρο 3

Μη επέμβαση

1. Τίποτα στο παρόν Πρωτόκολλο δεν θα αποτελεί αντικείμενο επίκλησης, που θα αποσκοπεί στο να προσβάλλει την κυριαρχία ενός Κράτους ή την ευθύνη της κυβερνήσεως να διατηρεί και να αποκαθιστά, με όλα τα νόμιμα μέσα, το νόμο και την τάξη στο Κράτος ή να προασίζει την εθνική ενότητα και εδαφική ακεραιότητα του Κράτους.

2. Τίποτα στο παρόν Πρωτόκολλο δεν θα εκλαμβάνεται ως δικαιολογία επέμβασης, άμεσα ή έμμεσα, για οποιονδήποτε λόγο στην ένοπλη σύρραξη ή στις εσωτερικές ή εξωτερικές υποθέσεις του υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους, στο έδαφος του οποίου λαμβάνει χώρα η σύρραξη.

ΜΕΡΟΣ II

ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ

Άρθρο 4

Θεμελιώδεις εγγυήσεις

1. Όλα τα άτομα τα οποία δεν συμμετέχουν ενεργά ή έχουν παύσει να συμμετέχουν σε εχθροπραξίες, είτε υπέστησαν περιορισμό της ελευθερίας τους είτε όχι, δικαιούνται σεβασμού του προσώπου τους, της τιμής και των πεποι-

θήσεών τους ως και της άσκησης της θρησκευτικής τους λατρείας. Σε κάθε περίπτωση θα τυγχάνουν ανθρωπιστικής μεταχείρισης χωρίς να ενεργούνται οποιεσδήποτε διακρίσεις εις βάρος τους. Απαγορεύεται η έκδοση διαταγής για εκτέλεση επιζώντων.

2. Χωρίς να θίγεται ο γενικός χαρακτήρας των παραπάνω, οι ακόλουθες πράξεις κατά των προσώπων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 είναι και παραμένουν απαγορευμένες καθ' οποιονδήποτε χρόνο και τόπο:

(α) η βία κατά της ζωής, της υγείας και της φυσικής ή πνευματικής ευημερίας των ατόμων, ειδικότερα δε ο φόνος, καθώς και η σκληρή μεταχείριση όπως τα βασανιστήρια, οι ακρωτηριασμοί ή οποιαδήποτε μορφή σωματικής τιμωρίας·

(β) οι ομαδικές τιμωρίες·

(γ) η κράτηση ομήρων·

(δ) οι πράξεις τρομοκρατίας·

(ε) η προσβολή της αξιοπρέπειας του ατόμου, και ειδικότερα η ταπεινωτική ή μειωτική μεταχείριση, ο βιασμός, ο εξαναγκασμός σε πορνεία και οποιαδήποτε μορφή άσεμνης επίθεσης·

(ζ) η δουλεία και το δουλεμπόριο σε όλες τους τις μορφές·

(η) η λεηλασία·

(θ) οι απειλές για διάπραξη των παραπάνω πράξεων.

3. Τα παιδιά πρέπει να τυγχάνουν της μέριμνας και βοήθειας που χρειάζονται, συγκεκριμένα:

(α) θα τους παρέχεται μόρφωση, συμπεριλαμβανομένης της θρησκευτικής και ηθικής εκπαίδευσης, σε εναρμονισμό με τις επιθυμίες των γονέων τους ή, εφόσον δεν υπάρχουν γονείς, εκείνων που είναι επιφορτισμένοι με τη φροντίδα τους·

(β) θα λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διευκολύνεται η επανένωση οικογενειών που έχουν χωρίσει προσωρινά·

(γ) τα παιδιά που δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας τους δεν θα στρατολογούνται στις ένοπλες δυνάμεις ή ομάδες ούτε θα επιτρέπεται να λαμβάνουν μέρος σε εχθροπραξίες·

(δ) η ειδική προστασία, που προβλέπεται στο παρόν Άρθρο για παιδιά που δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο έτος της ηλικίας τους, θα παραμένει εφαρμοστέα σ' αυτά, ακόμη και αν λαμβάνουν ενεργό μέρος στις εχθροπραξίες, παρά τις διατάξεις της υποπαραγράφου (γ), και καθίστανται αιχμάλωτοι·

(ε) θα λαμβάνονται μέτρα, οσάκις συντρέχει λόγος, και όπου είναι δυνατόν με τη συγκατάθεση των γονέων τους ή των προσώπων τα οποία δια νόμου ή εθίμου είναι κυρίως επιφορτισμένα με τη φροντίδα τους, για την απομάκρυνση των παιδιών προσωρινά από την περιοχή των εχθροπραξιών σε ασφαλέστερη περιοχή εντός της χώρας και θα διασφαλίζονται ότι θα συνοδεύονται από άτομα που φέρουν την ευθύνη της προστασίας και ευημερίας τους.

Άρθρο 5

Άτομα των οποίων η ελευθερία υπέστη περιορισμό

1. Επιπρόσθετα με τις διατάξεις του Άρθρου 4, οι ακόλουθες διατάξεις θα τυγχάνουν του ελάχιστου σεβασμού αναφορικά με άτομα τα οποία έχουν στερηθεί της ελευθερίας τους για λόγους που σχετίζονται με την ένοπλη σύρραξη, είτε αυτά είναι φυλακισμένα είτε κρατούνται:

(α) οι τραυματισμένοι και οι άρρωστοι θα τυγχάνουν μεταχείρισης σύμφωνα με το Άρθρο 7·

(β) θα παρέχονται τροφή και πόσιμο νερό στα άτομα που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο, στην ίδια έκταση που παρέχονται στον αστικό πληθυσμό, ως και εγγυήσεις, που αφορούν στην υγεία και στην υγιεινή καθώς και στην προστασία απέναντι στις κλιματικές αντιξοότητες και τους κινδύνους της ένοπλης σύρραξης·

(γ) θα επιτρέπεται η χορήγηση σ' αυτά ατομικής ή συλλογικής βοήθειας·

(δ) θα επιτρέπεται να ασκούν τα της θρησκευτικής τους λατρείας και, εφόσον απαιτείται και αρμόζει, θα δέχονται πνευματική συνδρομή από πρόσωπα, όπως στρατιωτικούς ιερείς, που επιτελούν θρησκευτικά καθήκοντα·

(ε) θα έχουν, σε περίπτωση εξαναγκασμού τους σε εργασία, το προνόμιο των εργασιακών συνθηκών και εγγυήσεων που είναι παρόμοιες μ' εκείνες που απολαμβάνει ο εγχώριος αστικός πληθυσμός.

2. Εκείνοι που είναι υπεύθυνοι για τη φυλάκιση ή κράτηση των ατόμων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 θα τηρούν, μέσα στα όρια των δυνατοτήτων τους, τις ακόλουθες διατάξεις αναφορικά με τα παραπάνω άτομα:

(α) πλην της περιπτώσεως του κοινού καταλύματος των ανδρών και γυναικών μιας οικογένειας, οι γυναίκες θα κρατούνται σε χωριστούς χώρους από εκείνους των ανδρών και θα βρίσκονται κάτω από την άμεση εποπτεία (επίβλεψη) γυναικών·

(β) θα έχουν τη δυνατότητα να στέλνουν και να δέχονται γράμματα και κάρτες, ο αριθμός των οποίων δύναται να περιορίζεται από τις αρμόδιες αρχές εφόσον το θεωρήσουν αναγκαίο·

(γ) οι χώροι φυλάκισης και κράτησης δεν θα βρίσκονται κοντά στην πολεμική ζώνη. Θα γίνεται εκκένωση των ατόμων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εφόσον οι χώροι στους οποίους είναι φυλακισμένοι ή κρατούνται καθίστανται εξαιρετικά εκτεθειμένοι σε κίνδυνο που προέρχεται από την ένοπλη σύρραξη, εάν η εκκένωσή τους μπορεί να πραγματοποιηθεί κάτω από επαρκείς συνθήκες ασφάλειας·

(δ) θα απολαμβάνουν του πλεονεκτήματος των ιατρικών εξετάσεων·

(ε) η φυσική και πνευματική τους υγεία και ακεραιότητα δεν θα καθίσταται επισφαλής από οποιαδήποτε αδικαιολόγητη πράξη ή παράλειψη. Κατά συνέπεια, απαγορεύεται η υποβολή των προσώπων που περιγράφονται στο παρόν άρθρο σε οποιαδήποτε ιατρική διαδικασία, η οποία ενδείκνυται από την κατάσταση της υγείας των ενδιαφερομένων προσώπων, και η οποία δεν είναι συμβατή με τα γενικώς αποδεκτά ιατρικά πρότυπα, που εφαρμόζονται σε ελεύθερα άτομα κάτω από παρόμοιες ιατρικές συνθήκες.

3. Τα άτομα τα οποία δεν καλύπτονται από την παράγραφο 1 αλλά των οποίων η ελευθερία περιορίζεται καθ' οιονδήποτε τρόπο για λόγους που σχετίζονται με την ένοπλη σύρραξη θα τυγχάνουν ανθρωπιστικής μεταχείρισης σύμφωνα με το Άρθρο 4 και με τις παραγράφους 1(α), (γ) και (δ), και 2 (β) του παρόντος Άρθρου.

4. Εφόσον αποφασισθεί η απελευθέρωση των ατόμων που έχουν στερηθεί την ελευθερία τους, θα λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα διασφάλισης της προστασίας τους από τα πρόσωπα που θα πάρουν τη σχετική απόφαση.

Άρθρο 6

Ποινική δίωξη

1. Το παρόν Άρθρο εφαρμόζεται αναφορικά με τη δίωξη

και τιμωρία ποινικών αδικημάτων, που σχετίζονται με την ένοπλη σύρραξη.

2. Καμία καταδικαστική απόφαση δεν θα απαγγέλλεται και καμία ποινή δεν θα εκτελείται σχετικά με άτομο που ευρέθη ένοχο διαπράξεως αδικήματος, παρά μόνο λόγω καταδίκης του καταγγνωσθείσας από δικαστήριο, που προσφέρει τις ουσιώδεις εγγυήσεις ανεξαρτησίας και αμεροληψίας. Συγκεκριμένα:

(α) η διαδικασία θα προβλέπει την χωρίς καθυστέρηση γνωστοποίηση στον κατηγορούμενο των στοιχείων της αντικειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος που φέρεται ότι διέπραξε και τη χορήγηση σ' αυτόν πριν και κατά τη διάρκεια της δίκης του όλων των αναγκαίων δικαιωμάτων και μέσων αμύνης του.

(β) κανείς δεν θα καταδικάζεται για αδίκημα παρά μόνο με βάση την ατομική ποινική του ευθύνη.

(γ) κανείς δεν θα θεωρείται ένοχος διαπράξεως ποινικού αδικήματος στοιχειοθετημένου πάνω σε οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη η οποία δεν συνιστούσε ποινικό αδίκημα σύμφωνα με το νόμο κατά το χρόνο διαπράξεώς του· επίσης δεν θα επιβάλλεται βαρύτερη ποινή από εκείνη που είχε θεσπισθεί κατά το χρόνο διαπράξεως του ποινικού αδικήματος· εάν, μετά τη διάπραξη του αδικήματος, εθεοπίσθη η δια νόμου επιβολή ελαφρότερης ποινής, ο κατηγορούμενος θα επωφελείται αυτού του προνομίου.

(δ) ο κατηγορούμενος για αδίκημα θεωρείται αθώος μέχρις αποδείξεως της ενοχής του σύμφωνα με το νόμο.

(ε) ο κατηγορούμενος για αδίκημα θα απολαμβάνει του δικαιώματος της αυτοπροσώπου εκδικάσεως της υπόθεσής του ενώπιον του δικαστηρίου.

(ζ) κανείς δεν θα εξαναγκάζεται σε μαρτυρική κατάθεση εναντίον του ιδίου του εαυτού του ή σε ομολογία της ενοχής του.

3. Ο καταδικασθείς θα ενημερώνεται κατά την κατάγνωση της καταδικαστικής απόφασης εναντίον του σχετικά με τα δικονομικά και άλλα ένδικα μέσα και για τις αποσβεστικές προθεσμίες εντός των οποίων δύναται αυτά να ασκηθούν.

4. Δεν θα απαγγέλλεται η θανατική ποινή σε πρόσωπα που ήσαν κάτω των δεκαοκτώ ετών κατά το χρόνο διαπράξεως του αδικήματος και δεν θα εκτελείται κατά εγκύων γυναικών ή μητέρων με μικρά τέκνα.

5. Κατά τη λήξη των εχθροπραξιών, οι αρχές στην εξουσία, θα προσπαθούν να χορηγούν την ευρύτερη δυνατή αμνηστία σε πρόσωπα που συμμετείχαν στην ένοπλη σύρραξη, ή σε εκείνους που στερήθηκαν την ελευθερία τους για λόγους συνυφασμένους με την ένοπλη σύρραξη είτε είναι φυλακισμένοι είτε κρατούνται.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ, ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΚΑΙ ΝΑΥΑΓΟΙ

Άρθρο 7

Προστασία και περίθαλψη

1. Όλοι οι τραυματίες, ασθενείς και ναυαγοί, ανεξάρτητα εάν έχουν λάβει μέρος στην ένοπλη σύρραξη ή όχι, θα τυγχάνουν σεβασμού και προστασίας.

2. Σε κάθε περίπτωση θα τυγχάνουν ανθρωπιστικής μεταχείρισης και θα τους παρέχεται, στο μέγιστο δυνατό βαθμό και με τη μικρότερη δυνατή καθυστέρηση, η ιατρική περίθαλψη και προσοχή που απαιτεί η κατάσταση τους. Δεν θα γίνεται καμία διάκριση μεταξύ τους, που να βασίζεται

σε οποιουδήποτε λόγους άλλους από τους ιατρικούς.

Άρθρο 8

Έρευνα

Οσάκις το επιτρέπουν οι περιστάσεις, και συγκεκριμένα μετά από εμπλοκή, θα λαμβάνονται όλα τα δυνατά μέτρα, χωρίς καθυστέρηση, για την αναζήτηση και περισυλλογή των τραυματιών, ασθενών και ναυαγών, για την προστασία τους από δηώσεις και κακομεταχείριση, για τη διασφάλιση της επαρκούς περίθαλψής τους, καθώς και για την αναζήτηση νεκρών, την πρόληψη της σκύλευσής τους και την αξιοπρεπή ταφή τους.

Άρθρο 9

Προστασία ιατρικού και θρησκευτικού προσωπικού

1. Το ιατρικό και θρησκευτικό προσωπικό θα τυγχάνει σεβασμού και προστασίας και θα του παρέχεται όλη η διαθέσιμη συνδρομή για την εκτέλεση των καθηκόντων του. Δεν θα εξαναγκάζεται να επιτελεί έργα, που δεν θα είναι συμβατά με την ανθρωπιστική αποστολή του.

2. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, δεν θα απαιτείται από το ιατρικό προσωπικό να δίνει προτεραιότητα σε οποιοδήποτε άτομο παρά μόνο για ιατρικούς λόγους.

Άρθρο 10

Γενική προστασία των ιατρικών καθηκόντων

1. Σε καμία περίπτωση δεν θα τιμωρείται οποιοδήποτε άτομο για την εκτέλεση απ' αυτό ιατρικών δραστηριοτήτων συμβατών με την ιατρική δεοντολογία, ανεξάρτητα από το πρόσωπο που ωφελείται απ' αυτές.

2. Τα άτομα που έχουν εμπλακεί σε ιατρικές δραστηριότητες δεν θα εξαναγκάζονται σε εκτέλεση πράξεων ή σε εκτέλεση εργασίας αντίθετης προς, ούτε θα εξαναγκάζονται σε αποχή από πράξεις που απαιτούνται από, τους κανόνες της ιατρικής δεοντολογίας ή άλλους κανόνες οι οποίοι έχουν θεσπισθεί προς όφελος των τραυματιών και ασθενών, ή του παρόντος Πρωτοκόλλου.

3. Οι επαγγελματικές υποχρεώσεις των ατόμων που έχουν εμπλακεί σε ιατρικές δραστηριότητες αναφορικά με πληροφορίες οι οποίες είναι δυνατόν να περιέλθουν σε γνώση τους από τους τραυματίες και ασθενείς υπό την επίβλεψή τους, θα τυγχάνουν σεβασμού σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

4. Με την επιφύλαξη του εσωτερικού δικαίου, κανένα άτομο που εμπλέκεται σε ιατρικές δραστηριότητες δεν θα διώκεται καθ' οιονδήποτε τρόπο για την άρνηση ή αδυναμία του να παράσχει πληροφορίες που αφορούν τους τραυματίες ή ασθενείς οι οποίοι τελούν, ή ετέλεσαν, υπό την ιατρική του επίβλεψη.

Άρθρο 11

Προστασία των ιατρικών (υγειονομικών) μονάδων και μεταφορικών μέσων

1. Οι ιατρικές μονάδες και τα μεταφορικά τους μέσα θα τυγχάνουν σεβασμού και προστασίας καθ' οιονδήποτε χρόνο και δεν θα αποτελούν αντικείμενο επίθεσης.

2. Η προστασία την οποία δικαιούνται οι ιατρικές μονάδες και τα ιατρικά μεταφορικά μέσα δεν θα παύει εκτός εάν

συνηθίζουν να διαπράττουν εχθρικές πράξεις που εντάσσονται εκτός των ορίων της ανθρωπιστικής τους λειτουργίας. Η προστασία, όμως, δύναται να παύσει, μόνο μετά την παροχή προειδοποίησης, όπου αυτή συντρέχει, στην οποία θα καθορίζεται εύλογος προθεσμία, και εφόσον η παραπάνω προειδοποίηση απέτυχε να εισακουσθεί.

Άρθρο 12
Το διακριτικό έμβλημα

Υπό τις οδηγίες της ενδιαφερόμενης αρμόδιας αρχής θα επιδεικνύονται από το ιατρικό και θρησκευτικό προσωπικό, καθώς και από τις ιατρικές μονάδες και θα φέρονται από τα οχήματα το διακριτικό έμβλημα του ερυθρού σταυρού ή ερυθράς ημισέληνου ή ο ερυθρός λέων και ο ήλιος σε λευκό πλαίσιο. Θα τυγχάνουν σεβασμού σε κάθε περίπτωση. Δεν θα χρησιμοποιούνται άσκοπα.

ΜΕΡΟΣ IV
ΑΣΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Άρθρο 13
Προστασία του αστικού πληθυσμού

1. Ο αστικός πληθυσμός και οι απλοί πολίτες θα απολαμβάνουν γενικής προστασίας έναντι των κινδύνων που προέρχονται από στρατιωτικές επιχειρήσεις. Προκειμένου να δοθεί ισχύς στην παραπάνω προστασία, οι ακόλουθοι κανόνες θα τηρούνται σε κάθε περίπτωση.

2. Ο αστικός πληθυσμός αυτός καθεαυτός, καθώς και οι απλοί ιδιώτες δεν θα αποτελούν αντικείμενο επιθέσεως. Οι ενέργειες ή οι απειλές χρήσης βίας, πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι η εξάπλωση τρόμου στον αστικό πληθυσμό, απαγορεύονται.

3. Οι ιδιώτες θα απολαμβάνουν της προστασίας που παρέχεται στο παρόν Μέρος, εκτός και για εκείνο το χρονικό διάστημα που λαμβάνουν ενεργό μέρος στις εχθροπραξίες.

Άρθρο 14
Προστασία αντικειμένων αναγκών για την επιβίωση του αστικού πληθυσμού

Ο εξαναγκασμός σε λιμοκτονία των πολιτών ως μέθοδος μάχης απαγορεύεται. Ως εκ τούτου απαγορεύεται η επίθεση, η καταστροφή, η απομάκρυνση ή η περιαγωγή σε κατάσταση αχρηστίας για τον παραπάνω σκοπό, αντικειμένων αναγκών για την επιβίωση του αστικού πληθυσμού όπως των τροφίμων, των αγροτικών περιοχών των προορισμένων για την παραγωγή τροφίμων, της συγκομιδής, των ζώων, των εγκαταστάσεων πόσιμου ύδατος και των εφοδίων ως και των αρδευτικών έργων.

Άρθρο 15
Προστασία έργων και εγκαταστάσεων που περικλείουν επικίνδυνες δυνάμεις

Έργα ή εγκαταστάσεις που περικλείουν επικίνδυνες δυνάμεις, όπως φράγματα, αντιπλημμυρικές τάφροι, σταθμοί παραγωγής πυρηνικής ενέργειας δεν θα αποτελούν αντικείμενο επίθεσης, έστω κι αν αυτά τα αντικείμενα συνιστούν στρατιωτικούς στόχους, εάν η επίθεση αυτή θα έχει ως

αποτέλεσμα την απελευθέρωση (έκκληση) επικίνδυνων δυνάμεων και συνεπακόλουθες σοβαρές απώλειες ανάμεσα στον αστικό πληθυσμό.

Άρθρο 16
Προστασία πολιτιστικών αντικειμένων και χώρων λατρείας

Με την επιφύλαξη των διατάξεων της Σύμβασης της Χάγης για την Προστασία της Πολιτιστικής Περιουσίας σε Περίπτωση Ένοπλης Σύρραξης της 14ης Μαρτίου 1954, απαγορεύεται η διάπραξη εχθρικών πράξεων κατευθυνόμενων σε ιστορικά μνημεία, έργα τέχνης ή χώρους λατρείας που αποτελούν την πολιτιστική και πνευματική κληρονομιά των λαών, ως και η χρησιμοποίησή τους προς υποστήριξη στρατιωτικών επιχειρήσεων.

Άρθρο 17
Απαγόρευση της αναγκαστικής μετακίνησης πολιτών

1. Δεν θα διατάσσεται η μετακίνηση του αστικού πληθυσμού για λόγους που σχετίζονται με τη σύρραξη, εκτός κι αν το επιτάσσει η ασφάλεια των εμπλεκόμενων πολιτών ή επιτακτικοί στρατιωτικοί λόγοι. Σε περίπτωση που θα πρέπει να πραγματοποιηθούν οι παραπάνω μετακινήσεις, θα λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι δυνατή η υποδοχή του αστικού πληθυσμού κάτω από ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης, υγιεινής, υγείας, προστασίας και διατροφής.

2. Οι πολίτες δεν θα εξαναγκάζονται να εγκαταλείπουν την περιοχή τους για λόγους που σχετίζονται με τη σύρραξη.

Άρθρο 18
Εταιρίες περιθάλψεως και ενέργειες περιθάλψεως

1. Εταιρίες περιθάλψεως, που είναι εγκατεστημένες στο έδαφος υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους, όπως οι οργανισμοί Ερυθρού Σταυρού (Ερυθρά Ημισέληνος, Ερυθρός Λέων και Ήλιος), δύναται να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε επιτέλεση των παραδοσιακών καθηκόντων τους αναφορικά με τα θύματα ένοπλης σύρραξης. Ο άμαχος πληθυσμός δύναται, έστω και με δική του πρωτοβουλία, να προσφέρεται για την περισυλλογή και περίθαλψη των τραυματιών, αρρώστων και ναυαγών.

2. Σε περίπτωση που ο άμαχος πληθυσμός υποφέρει μεγάλες κακουχίες λόγω της έλλειψης εφοδίων απαραίτητων για την επιβίωσή του, όπως τροφίμων και υγειονομικού υλικού, θα αναλαμβάνονται, με τη συγκατάθεση του ενδιαφερόμενου υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους, πράξεις ανακούφισης του αστικού πληθυσμού, οι οποίες είναι αποκλειστικά ανθρωπιστικής και απροκατάληπτης φύσης και οι οποίες ενεργούνται χωρίς διακρίσεις.

ΜΕΡΟΣ V
ΑΚΡΟΤΕΛΕΥΤΙΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 19
Διάδοση

Το παρόν πρωτόκολλο θα διαδίδεται όσο το δυνατόν ευρύτερα.

Άρθρο 20 Υπογραφή

Το παρόν Πρωτόκολλο θα είναι ανοικτό για υπογραφή από τα Μέρη των Συμφωνιών έξι μήνες μετά την υπογραφή της Τελικής Πράξης και θα παραμείνει ανοικτό για περίοδο δώδεκα μηνών.

Άρθρο 21 Επικύρωση

Το παρόν Πρωτόκολλο θα επικυρωθεί το ταχύτερο δυνατό. Τα όργανα επικύρωσης θα κατατίθενται στο Ελβετικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο που είναι ο θεματοφύλακας των Συμφωνιών.

Άρθρο 22 Προσχώρηση

Το παρόν πρωτόκολλο θα είναι ανοικτό για προσχώρηση από οποιοδήποτε Μέρος των Συμφωνιών που δεν το έχει υπογράψει. Τα όργανα προσχώρησης θα κατατίθενται στο θεματοφύλακα.

Άρθρο 23 Θέση σε ισχύ

1. Το παρόν Πρωτόκολλο θα τεθεί σε ισχύ μετά την κατάθεση δύο οργάνων επικύρωσης ή προσχώρησης.

2. Για κάθε Μέρος των Συμφωνιών που εφεξής θα επικυρώνει ή θα προσχωρεί στο παρόν Πρωτόκολλο, αυτό θα τίθεται σε ισχύ έξι μήνες μετά την κατάθεση από το παραπάνω Μέρος του οργάνου επικύρωσης ή προσχώρησής του.

Άρθρο 24 Τροποποιήσεις

1. Οποιοδήποτε υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος δύναται να προτείνει τροποποιήσεις του παρόντος Πρωτοκόλλου. Το κείμενο κάθε προτεινόμενης τροποποίησης θα διαβιβάζεται στο θεματοφύλακα, ο οποίος θα αποφασίζει, μετά από διαβουλεύσεις με όλα τα υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη και τη Διεθνή Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, εάν θα πρέπει να συγκληθεί διάσκεψη για να εξετάσει την προτεινόμενη τροποποίηση.

2. Ο θεματοφύλακας θα προσκαλεί στη διάσκεψη αυτή όλα τα υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη καθώς και τα Μέρη των Συμφωνιών, είτε έχουν υπογράψει το παρόν Πρωτόκολλο είτε όχι.

Άρθρο 25 Καταγγελία

1. Σε περίπτωση καταγγελίας του παρόντος Πρωτοκόλλου από υψηλό Συμβαλλόμενο Μέρος, η καταγγελία θα ισχύσει μόνο μετά την πάροδο έξι μηνών από τη λήψη του οργάνου καταγγελίας. Εάν, όμως, κατά τη λήξη των έξι μηνών, το Καταγγέλον Μέρος έχει εμπλακεί στην κατάσταση που αναφέρεται στο Άρθρο 1, η καταγγελία δεν θα ισχύσει πριν το τέλος της ένοπλης σύρραξης. Τα άτομα που έχουν στερηθεί την ελευθερία τους, ή των οποίων η ελευθερία έχει υποστεί περιορισμό, για λόγους συνυφασμένους με τη σύρραξη, θα συνεχίσουν παρά ταύτα να επωφελούνται των διατάξεων του παρόντος Πρωτοκόλλου μέχρι την οριστική τους απελευθέρωση.

2. Η καταγγελία θα γνωστοποιείται εγγράφως στο θεματοφύλακα, ο οποίος θα τη διαβιβάζει σε όλα τα υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη.

Άρθρο 26 Γνωστοποιήσεις

Ο θεματοφύλακας θα πληροφορεί τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη καθώς και τα Μέρη των Συμφωνιών, είτε αυτά έχουν υπογράψει το παρόν Πρωτόκολλο είτε όχι, σχετικά με:

(α) τις υπογραφές που έχουν τεθεί στο παρόν Πρωτόκολλο και με την κατάθεση των οργάνων επικύρωσης και προσχώρησης σύμφωνα με τα Άρθρα 21 και 22

(β) την ημερομηνία θέσεως σε ισχύ του παρόντος Πρωτοκόλλου σύμφωνα με το Άρθρο 23 και

(γ) τις κοινοποιήσεις και διακηρύξεις που ελήφθησαν σύμφωνα με το Άρθρο 24.

Άρθρο 27 Καταχώριση

1. Μετά τη θέση του σε ισχύ, το παρόν Πρωτόκολλο θα διαβιβάζεται από το θεματοφύλακα στη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών για καταχώριση και δημοσίευση, σύμφωνα με το Άρθρο 102 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

2. Ο θεματοφύλακας θα ενημερώνει επίσης τη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με όλες τις επικυρώσεις και προσχωρήσεις που έλαβε σε σχέση με το παρόν Πρωτόκολλο.

Άρθρο 28 Αυθεντικά κείμενα

Το πρωτότυπο του παρόντος Πρωτοκόλλου, του οποίου τα κείμενα στην αραβική, κινέζικη, αγγλική, γαλλική, ρωσική και ισπανική γλώσσα είναι εξίσου αυθεντικά, θα κατατίθεται στο θεματοφύλακα, ο οποίος θα διαβιβάζει επικυρωμένα ακριβή αντίγραφα τούτου προς όλα τα Μέρη των Συμφωνιών.

Άρθρο δεύτερο

Η ισχύς του νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, του δε κυρουμένου Πρωτοκόλλου από την ολοκλήρωση των προϋποθέσεων της διατάξεως του άρθρου 23 παρ. 2 αυτού.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως Νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 2 Δεκεμβρίου 1992

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΙΩΑΝ. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΒΙΡ. ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΣΤ. ΜΑΝΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Θ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 2 Δεκεμβρίου 1992

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΙΩ. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Εκδίδει την ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ από το 1833

Διεύθυνση : Καποδιστρίου 34
 Ταχ. Κώδικας : 104 32
 TELEX : 22.3211 YPET GR

Οι Υπηρεσίες του ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
 λειτουργούν καθημερινά από 8.00' έως 13.30'

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

- * Πώληση ΦΕΚ όλων των Τευχών Σολωμού 51 τηλ.: 52.39.762
- * ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ: Σολωμού 51 τηλ.: 52.48.188
- * Για φωτοαντίγραφα παλαιών τευχών στην οδό Σολωμού 51 τηλ.: 52.48.141
- * Τμήμα πληροφόρησης: Για τα δημοσιεύματα των ΦΕΚ Καποδιστρίου 25 τηλ.: 52.25.713 - 52.49.547

- * Οδηγίες για δημοσιεύματα Ανωνύμων Εταιρειών και ΕΠΕ τηλ.: 52.48.785
- Πληροφορίες για δημοσιεύματα Ανωνύμων Εταιρειών και ΕΠΕ τηλ.: 52.25.761

- * Αποστολή ΦΕΚ στην επαρχία με καταβολή της αξίας του δια μέσου Δημοσίου Ταμείου Για πληροφορίες: τηλ.: 52.48.320

Τιμές κατά τεύχος της ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ:

Κάθε τεύχος μέχρι 8 σελίδες δρχ. 60. Από 9 σελίδες μέχρι 16 δρχ. 100, από 17 έως 24 δρχ. 120

Από 25 σελίδες και πάνω η τιμή πώλησης κάθε φύλλου (8σέλιδου ή μέρους αυτού) αυξάνεται κατά 40 δρχ.

Μπορείτε να γίνετε συνδρομητής για όποιο τεύχος θέλετε. Θα σας αποστέλλεται με το Ταχυδρομείο.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Κωδικός αριθ. κατάθεσης στο Δημόσιο Ταμείο 2531

Η ετήσια συνδρομή είναι:

α) Για το Τεύχος Α'	Δρχ.	13.000
β) » » » Β'	»	23.000
γ) » » » Γ'	»	7.000
δ) » » » Δ'	»	22.000
ε) » » » Αναπτυξιακών Πράξεων	»	15.000
στ) » » » Ν.Π.Δ.Δ.	»	7.000
ζ) » » » ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	»	4.000
η) » » » Δελτ. Εμπ. & Βιομ. Ιδ.	»	7.000
θ) » » » Αν. Ειδικού Δικαστηρίου	»	2.000
ι) » » » Α.Ε. & Ε.Π.Ε.	»	50.000
ια) Για όλα τα Τεύχη	»	100.000

Κωδικός αριθ. κατάθεσης στο Δημόσιο Ταμείο 3512

Ποσοστό 5% υπέρ του Ταμείου Αλληλο-
βοηθείας του Προσωπικού (ΤΑΠΕΤ)

Δρχ.	650
»	1.150
»	350
»	1.100
»	750
»	350
»	200
»	350
»	100
»	2.500
»	5.000

Πληροφορίες: τηλ. 52.48.320